

ПОМОГАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

5. číslo

Budyšin, meja 1956

Lětnik 6

Bibliske rozpominanje

O swjaty Ducho, pój wšak k nam . . . / Jap. sk. 2, 1-41

Hody, jutry a swjatki — to su naše tři wulke kresćijanske swjedženje, našim wutrobam lube a drohe. Chcemy džensa słyšeć, što maja nam prajić:

„Wjedźemy tebe z wuskosće do dalokosće.“ Hody praja tebi: „Smy swjedžen w najwušim kole. Widziš jenož Marju a Jozefa a džěčo w chutnosći w hródži w Betlehemje, a k tomu pastyrjo na polu a třoch kralow.“ Jutry praja tebi: „Smy swjedžen, kotryž so hižo sta w kole přenich wěrjacych wučomnikow Zbožnika. A nihto sebi tehdom njemysleše, kajki by jónu wuznam tutech dnjow był.“

A skončnje praja swjatki tebi: „Tu skončnje so zjewja wšo, štož běše hač dotal potajne. Swjaty japoštoł Pětr sebi zdobom zwaži zjawnje wustupić w Jeruzalemskim templu a čłowječkoj wot wšitkich krajow stareho swěta słyša jeho předować a Bože wulkotne skutki připowědać a chwalić. A tři tysac su nakazani na tutym jeničkim dnju.“

Tak mały a njenahladny běše započatk — tak wulke a krasne je dobyće našeho Zbožnika!

Ale možeš tute tři swjedženje tež hinak wobhladać. Wone će wjedu mjenujcy tež nawopak z dalokosće a polnosće do wuskosće!

Hody: Kajki krasny swjedžen! Swěčki a kěrluš! Wjesole spěwanje we wšitkich kresćijanskich domach! A kajki zbožny přihotowanski čas w adwence! Wšudže swěčki, dary, wjesole džěci a stari, a tež kajka polnosć pobožnych wašnjow našich wótcow! Tak radži je wobchowamy!

Jutry pak? Haj, stawanje Chrystusowe z morwych. So wě, zna-

jemy tutu dziwnu stawiznu, kotraž je so stała w zahrodze Jozefa z Arimatije. Mózemy to sebi derje předstajić, kak žony rano zahe k rowej přińdu a tam steji swjaty jandžel Boži a jim tón wulki ewangelij zjewi: „Won je stanyl, won je zawěsće stanyl!“ Štó pak spěwa kěrluš wo horjestawanju Jezusowym? Wjele křesćanow je wšak njeznaje. A swjatočne swěčki a juskanje džěci jutry tež pobrachuja.

A nětko samo swjatki! Štó wě hišće, što swjatki woznamjenjena? Lěhdy štó! „Och haj, to běše tajka stawizna wo wuleću swjateho Ducha.“ To je wšo, štož ludžo hišće wědža. Ale wo tym, štož w bibliji steji, maja jenož čmowe předstajenje. Kak to přińdže?

Snano, dokelž hody su tak lochko zrozumliwe, nam člowsce tak bliske, swjatočnosť w domje a w swójbje, polne nutrnosće, začuwanja a wulkeho wjesela.

Jutry žadaja hižo wěru, wulku, krutu, swjatu wěru a modlenje k žiwemu Bohu.

A swjatki wjedu skončnje do najhlubšeje hlubokosće, do chutnosće wosobinskeho swjećenja. Je wulki podawk polneho wobnowjenja wot horka a wot nutřka. Hody swječić je tohodla wjele lošo hač swjatki dožiwić. A nje-dziwajcy toho je tola tak njewuprajnje drohotne a dziwne, hdyž Boh swjateho swjateho Ducha wuliwa do našeho čěla a do našich wbohich wutrobow.

Dopomnimy so zaso na ludži, kotrychž namakamy w stawiznach swjatkovnych: na wučomnikow, wosebje na Pětra. Jednori, prosći ludžo běchu, tak mjenowani mali ludžo, člonicy a rybacy. A steja

před tysacami čłowjekow a dawa-ja swědčenje w swjatej horliwosći wo tym, štož su nutrnje přežiwili a štož je zaklad jich wěry a jich nadžije. To je přenje, štož tutón nowy Duch je skutkował: Wulku moc! Boh je w słabych mócný! Njeje to nam wšitkim přez naše zrozumenje troštnje?

Dopomnimy so zaso na wučomnikow, wosebje na Pětra, do swjatkow! Hdyž maja stražować z Jezusom, spja wšitcy. Pětr sam swjateho Knjeza tři kroć zaprě, hdyž so džowka jeho prašeše, hač njebě z Jezusom w tej nocy. A pozdžišo so zhromadžowachu, při zamknjenych durjach. Och, kajki strach a bojznosć!

A nětko widzimy tych samsnych muži po wuleću swjateho Ducha: Wustupuja zjawnje, swobodni a polni zmužitosće, njeboja so luda, přecelowa a tež nic bohota. Wědža nětko, zo može jenož jedyn hrěch a smjerć přewinyć: Jezus! Wědža, zo može jenož jedyn jich wjesolych a zbožnych činić: Jezus!

Swjaty Duch je činił, zo njejsu wjace bojzani, ale zmužiči, zo njejsu wjace zaprěwarjo, ale wuznawarjo, zo wjace nječěkaja, ale su kaž rjekajo. Su wěrnosć poznali. Tutu připowědaja nětko wšitkim, hač chcedža ju słyšeć abo nic, hač so jim lubi abo nic. Swjaty Duch je jich nowych čłowjekow sćinił.

Njechaš tež Ty nowy čłowjek być, nowe žiwjenje započěć? Njechaš tež Ty tajke mocy měć? Kak možeš tež Ty swjaty Duch dostać?

Potom proš Boha wo njeho, zo by. Won jón dal:

O swjaty Ducho, pój wšak
k nam . . .
Rph.

Delnjo-Wujezdžanskej žonje w misijonstwje

Hižom krótke přehladanje Ochranowskeho (Herrnhut) archiwa nam pōkaza, zo je Delnjo Wujėdžanska wosada někotrych dželačerjow za připowėdhanje Ewanġelija mjez pōhanami podala.

Wo dwėmaj žonomaj pak bė tam nadrobniša rozprawa.

Johana Bōnhofowa
rodž. Zimmerec

narodžila so 9. hodownika 1791 w Delnim Wujėdždze zemrėla 25. smažnika 1871 w Niskej.

Jejny nan bė starosta (Hausvater) Delnjo - Wujezdžanskeho pedagogija, kotryž bė Hrabja z Gersdorf najprjedy w Klukšu založil a so pozdžišo do Delnjeho Wujėdža přepoloži. — Hdyž do Delnjeho Wujezda na cyrkwinski džen přiindžemy, potom njedaloko cyrkwje widziće wulke twarjenje nědušeho pedagogija. Tam potajkim so Johana Zimmerec narodži, jako džėčo pobožneju staršeju. Bōrže wšak staršej z Delnjeho Wujėdža wucahnyštaj, dokelž bu nan na Katherinenhof do Hendrichec (Hennersdorf) powołany. Z 18 lėtami zhubi nahle — za tři dny — wobeju horcolubowanaju staršeju. Hišće we wysokej starobi spominaše z bolosćemi na wulku zrudobu mlodych lėt. Nadobo bė sama lutka. Dokelž bė wobdarjena na hudžbu, ju za wučerku w Małym Wjelkowje postajichu. To bėchu zbožowne lėta za nju.

30lėtna so wuda — abo lėpje: bu zwėrowana z misijonarom Bōnhofom. Wėrowansi i tekst bė heslo Ochranowskeje Jednoty na kwasny džen Sach. 2.8. Štož so was dōtka, dōtka so swojeho wōčka zernički. Nazymu 1821 bė kwas a we wulkim rōžku 1822 bėštej hižom po puću na misionseke pola. Bōnhof bu za misijonara na St. Thomas postajeny. Je to mala kupa mjez poľnocnej a južnej Ameriku. Tam džensa hišće rėka mēstačko „Nisky“ a dalšej „Nazareth“ a „Canaan“.

Na tutu daloku kupu bėchu nėtka po puću. W Cuxhaven dyrbjachu dolho čakać na přijomny wėtr. Přetož tehdomniše plachtate lōdže bėchu tola cyle wot wė-

tra wotwisne. Hdyž potom skōnčnje tak daloko bė, zo mōžachu so do morja pušćić, jėdžeše lōdž spėšnje doprėdka, ale pućowacy hišće njewėdžachu, kajka styskōsć na nich čakaše. Bėchu hižo blisko k brjoham nawječorno-indiskim kupam, jako so lōdž jim wosrjedž bėleho dnja bližeše. Kapitan hnydom na wašnju lōdže a wjele kanonach spōzna, zo bė to rubježniska lōdž. „Ale“, pisa Bōnhofowa sama wo tym podawku, „bėchmy wjeseli a džakowni, hdyž lōdž mėrna nimo jėdžeše. Jako so smėrkaše, bėše hižo na 4 abo 5 km wot nas zdalena. Ale kak bėchmy nastroženi, hdyž lōdž zaso na nas jėdžeše. Bōrže bėše tak blisko, zo bychy z kanonami do nas trėleć mōhli. Wša wobsadka lōdže bu na lubju lōdže kazana. Z cylym napinanjom spytachu strachej wučeknyć. Wšitke plachty spowėšachu. A runje w tym wokomiku so zbėhny sylny wėtr a jėdžechemy tak spėšnje, kaž bychmy do hlubiny lećeli. A tak wučeknychmy rubježnikej a lōdž so zloži na hinaši smėr.

Mjez tym wšėm bėchmy my deleka w kajėci (bydľenska rumnosć) nutrnje k Bohu so woľali, zo by nas z tutoho wulkeho stracha wumōhl a njeby nam daľ padnyć do rukow tajkich hrōžbných čłowjekow. Tehdom wobkrući namaj swoje slubjenje, kotrež bė namaj daľ na naju kwasnym dnju: Štož so was dōtka, dōtka so swojeje zernički! a wumōže nas wšėch hromadže hnadnje. Po 5-njedželskej jėzbje dojėdžechemy skōnčnje zbožownje na kupu St. Thomas a bėchmy džakowni a wjeseli, zo mōžachmy zaso na Božu lubu zemju stupić. Bėchmy tola štwōrć lėta na lōdži bydľili.“

Na kupje St. Thomas mēješe muž někotre razy mēstno swojeho skutkowanja přemėnić a bėše při tym tež wjele chorowaty. A tola drje tam, kaž so zda z prawym žohnowanjom skutkował. Hižo po 14 lėtach bu zaso do domizny wotwolany. Hišće tři lėta je w Baselu a pozdžišo w Niskej džėlaľ. Listy z dalokeje kupy St. Thomas tamnych čornuchow swėdčachu, kak

hišće na swojeho wōtca we wėrje džakowni spominaju. 1839—1848 smėdžeštaj mandželskaj Bōnhofeciče a rjane lėta na wumjenku wužiwać. 1848 zemrė muž. Po 23-lėtnym wudowstwje wza potom Bōh Knjez tež sprōcnu a zestarjenu podrōžnicu k sebi. Blisko jejneje rōdneje wsy — w Delnim Wujezdze — položichu ju w Niskej do Božeje role.

Hana Rosina Schmidtmanowa

rodž. Staudec

narodž. 20. 1. 1751

w Delnim Wujezdze

zemrėla 9. 12. 1787 w Labradorje

Sčėhowace namakamy wo njej zrudneho w Orchanowskich rozprawach napisane.

29. 11. 1787 porodži sotra Schmidtmanowa rodž. Staudec synka a 2 hodzinje pozdžišo džowčićku, kotruž pak Zbōžnik hnydom po porodže k sebi wza. Synk bu džen na to na mjeno „Jan Dawid“ krėceny.

Maćerje dla bėchmy we wulkich tyšnosćach, dokelž so strašne znamjenja jewjachu. K tomu so přida 4. 12. sylna zymica. 5. 12. zda so kōnc blisko być. Wšitcy zhromadžichmy so wokoľo jejneho ľoža a mandželski ju z mnoho sylzami požohnowa na posledni puć. 6. 12. so zaso trochu zhraba a bėše jara lubosćiwa a pokutna (sünderhaft tu w němskim teksće stej). Tutōn wuraz namakamy w Ochranowskich spisach husto. Puć k Zbōžnikej wjedže přez wutrobne rozkaće. Derje tomu, kotremuž je jeho hrėchow wutrobnje žel! Prošeše sotře Rose a Listerin, zo byštej jej někotre štučki wuspėwaľoj, kotrež sama mjenowaše. Tak na příklad:

Da, wo sein Bußkampflut
den Boden duftig machte,
Nichts als Jesu Christi
Gnade . . .

Chora praješe:

„Ja wšak bych rad jow wostala, předewšėm swojeho džėšća dla. Hdyž pak je to Zbōžnikowa wola, budže so WŌN wo tole ku-

Hrono na mėsac meju 1956:

My pak njejsmy ducha swėta dōstali, ale ducha, kiž je z Boha, zo mōžemy wėdžeć, kak bohaće smy wot Boha z hnadu wobdarjeni.

1. Kor. 2, 12

rjatko starać a tež bratřa a sotry změju jo swěru na starosci. Hewak pak póndu jako chuda hrěšnica k Njemu, hdyž mje woła. Ničo nimam pokazać, chiba Jeho krej, kiž bu za mnje přelata.“

W přichodnych dnjach pomějachmy zaso kusk nadźije, kaž by

so dać móhlo, ale w 9 hodž. so wobroći a w 10 hodž. wza ju Zbóžnik k sebi čichu a zbóžnu. 13. 12. bě pohrjeb. Njedziwajcy, zo so sylnje sněh džěše, běchu nimale wšitcy eskimojo na pohrjeb přišli.

Njeboh sotra Hana Rosina Schmidtmannowa rodž. Staudec

narodži so 20. 1. 1751 w Delnim Wujezdze. 1786 bu do Labradoru powołana a z bratrom Schmidtmannom zwěrowana. Wona je přenja sotra z Ewropy, kotraž je tu zemřela.

Z Ochranowskich rozprawow přeložil W.

Wěra na pruwu w Madagaskar

W poslednim čisle našeho „Pomhaj Boha“ so krotki, zajimawy nastawk z napismom „Njelubje překwapjeny“ namaka. Po słowach tamneho mlodeho Madagarskeho fararja so zda, zo je cyrkwinske žiwjenje w jeho južnej domiznje bohatše a hlubše hač pola nas w Ewropje, kaž to tež woprawdže husto je w tak mjenowanych „mlodych cyrkwjach“ na misijonskim polu.

Stejimy w epifaniskim času. Tute njedzele po Třoch kralach su w běhu cyrkwinskeho lěta wosebje swjatemu misijonstwu wěnowane, z kotrymž chcemy so tež na našim lětušim cyrkwinskim dnju zaběrać. A w tutym epifaniskim čisle něšto wjace zhonimy wo tamnej mlodej cyrkwi w Madagaskar a wo čezkej pruze wěry, kotraž měješe w swoim wuwicu wobstać.

1818 přindžeštaj přenjejan ewangelskej misijonaraj na wulku kupu Madagaskar k juhu Afriki. Jeju domizna běše Wales w Jendželскеj. Jones a Bevan jimaj rěkaču. Namakaštaj mjez domoródnymi wotewrjene durje za ewangelij wo Chrystusu Jezusu. Přenja misionarska stacija so založi. Bydleštaj tam ze swójbomaj a džělaštaj njesprócnje. Klima pak běše za Ewropjanow jara njestrowy. Knjeni Jonesowa a jeje džěčo schorještej a wumrještej, jimaj scěhowaše cyla Bevanec swójbana, mać a džěčo. Pječ rowow za poł lěta, to bě započatk ewangelskeho misijonstwa na Madagaskar!

Jones bě sam! Njedyrbješe po tajkich zrudnych nazhonjenjach zastać a čeknyć? Wón wosta! Wjetša hač jeho bolosć bě jeho wěra do Knjeza, kotremuž je data wša móc w njebiesach a na zemi. Tutej mocy so Jones dowěri, — a to nic podarmo! Jeho džěto bu požohnowane! W běhu přichodnych 17 lět so křesćijanstwo na kupje wupřestrěwaše. Samo Madagaskarski kral Radama I. bě nowe wučbje přichileny. Bě krasny čas měra a pokoja za misijonstwo.

Ale běše pokoj do wichora. 1835 tutón wichor wudyri, jako kralowa Ranavalona knjejstwo přewza. Běše ze surowej njeprěčelnicu křesćijanow a chcyše cyle mlode, mócne hibanje zaso wutupić. Wšitcy misionarajo dyrbjachu kraj wopuścić. Dale sebi kralowna žadaše, zo bychu wšitcy křesćijenjo swoju wěru zapřeli a swoje biblije a druhe pisma a swjate cyrkwinske graty wotedali. Wězo, — někotři wotpadnychu. Wjele pak běše tych, kiž swěrní wostachu. Tych z mocu přescěhachu. Móc narjo křesćijanow do jastwow čisnychu. Jich domy so wurubichu. Žony a džěci přińdžechu do njewolnistwa (Sklaverei). Jich wjele k smjerći zasudžowachu.

Ale běše kaž w starej cyrkwi, jako so přeni křesćijenjo w romskim kěžorstwje přescěhachu. „Krej martrarjow běše symjo cyrkwje!“ Čim wjace skóncowachu, čim wjace buchu. Jich najwjetši poklad bě biblija. Cyle stawy z njeje wotpisachu a z hlowy nawuknychu. W najčěmnišich nocach so we wotležanych domach k modlitwje namakachu. W jamach a we hlubinach skradžu swoje kemše wotměwachu.

Zaso běchu so swěrní na tajke wašnje w potajnym zhromadžili. Tón raz pak běše prjedawši křesćijan, kiž běše wotpadnyl, wěc přeradžil. Mlody bratr předku stej měješe runje keluch w ruce, jako jeho kamjeń kralowskich wojakow trjechi. Keluch k zemi padny, wino so kaž krej přela. Předarja zajachu a přeslyšachu. „Sy ty Rafawy?“ — „Haj!“ — „Sy křesćijan!“ — „Haj!“ — „Sy zhromadžiznu nawjedował?“ — „Haj!“ — „Kak sy so křesćijana scinił?“ — „Jako hólce wopytowach misijonsku šulu. Po skóncnym pruwowanju dóstach myto wot našeho dobrego krala Radamy. Potom přińdžech jako wučobnik do čiščernje misijonarow.“ — „Čakaj! Potom tež wěš, hdže maja křesćijenjo swoje zatamane knihi!“ — „Mjelčenje.“ — „Rěć!“ — „Haj, zna-ju městno. Je pak ženje njeprě-

radžu!“ — „Njedočinko! Tež potom nic, hdyž dam tebe wušwi-kać?“ — „Tež potom nic!“ — „Sy wrotny?“ — „Ně, ale wěrju do Chrysta, Zbóžnika swěta, kiž je tež za tebe na křižu . . .“ — „Džerž swoju hubu!“ — Dolho njetraje, a sudnik připowěda: „W mjenje kralowneje! Rafawy je k smjerći we hlubinje zasudženy, jelizo městno knihow njepraji!“ Rafawy ničo njepraji.

Nahle stupa hórka Ampamarinana z runiny. Na jednym boku pada skała skoro runopadnje do hlubiny. 18 zasudženych tam steji, so k poslednjemu razej modla: „Wótče, wodaj jim, přetož njewědža, što činja! A daj nam móc, zo bychmy móhli přewinyć. Knježe Jezu, přijmi našeho ducha.“ Potom wisa na powjazu nad hlubinu čłowjek. „Rafawy, modliš so přeco hišće swojemu Bohu?“ — „Haj!“ Powjaz so rozrězny. Slyšiš, zo něšto hluboko dele padnje. To so 18 króc stawa! Wěra na pruhu!

Džensa steji na tamnej hórce Ampamarinana cyrkej. A tež tuta cyrkej njeje ženje prózdna. A hdyž tam žadyn farar njeje, dokelž je jich přemalo, předuje lajik — kaž w času přescěhanja! A wšitcy mócnje sobuspěwaju, tež bjez pišćelow. Bože słowo dadža sebi do wutroby prajić a maja so po nim. A swjaty džen je jim woprawdže swjaty!

A tak njeje jenož w cyrkwi na hórce Ampamarinana, ale wšudžom na Madagaskar! A kak je pola nas w Němskej, w rjanej Lužicy, mjez nami Serbami? La

— Atomowa wojna —

Hišće na scěhwkach atomowych bombow, kotrež so w léce 1945 na japonske město Hiroshima mjetachu, wumrještaj hlownaj předstajerjej filma „Tak rjane je žiwjenje“. Z tutym filmom chcyše japonski wuběrk, kiž so za zakananje atomoweje brónje zastaja, stróžele atomoweje wojny wobjasnjować. La.

Wosadne žiwjenje w Husce w léće 1955

Swjatu krčenciú dósta 68 džěci (84 w l. 1954), mjez nimi 44 holcow a jenož 26 hólcow. Swój krčěnski slub wobnowi při konfirmaciji 86 konfirmandow (72 w l. 1954), mjez nimi 42 holcow a 44 hólcow. Wěrowanych bu w zašłym léće 23 porow (30 w l. 1954). Pochowali smy 43 wosobow (58 w l. 1954), z tutych běchu 20 muskeho a 23 žónskeho rodu. Do ewangelskeje cyrkwy zastupili su 5 (2) a wustupili 15 (11), Spowědných mějachmy 1620 (130 wjace hač 1954), a to 574 muskich a 1046 žónskich. Na serbskich spowědžach naličichmy 82 wosadnych. Ludowy misionar Ewald Ehrler wotměwaše w postnym času ewangelizaciju w Nowej Wsy, kotruž po přerězku 100 wosobow wopytowaše. Při zběrkach na dróhach so nazběra 1903,— hr.

W zašłym léće móžachmy wjeršk našeje wěže ze zelenej barbu wobarbić. Boži dom dósta nowe elektriske tepjenje. Za wopory poslednjeje wojny smy při hłownych durjach Božeho doma dostojnje wopomnjenske městno pripravili. Pod hrónčkom z Božeho słowa: „Bohu budž džak, kiž nam dobyće dawa přez našeho Knjeza Jezom Chrysta“ (1. Kor. 15, 57), so namaka kniha, w kotrejž su mjena 285 tajkich woporow zapisane.

Wulke wjesele ma wosada na nowych zwonach, kotrež je po wjace hač 4 léta trajacym čakanju skónčnje dostala. Byrnjež su zwoony z wocla, tola z jich zynkami e - g - a (melodiske zwonjenje) jara rjenje zynča. Wulki zwón waži 31, srjedźny 18 a mały 13 centnarjow. Wulki zwón ma serbske napismo „Služće Knjezej z wjeselom!“ (Ps. 100, 2). Bóh luby Knjez chcył hnadnje spožčić, zo bychu tute nowe zwoony wosadže zwostale a ju wołale a namolwjale k Božim službam a sakramentam, k modlitwje a k džělu, k troštej a k měrej, k wěrje, nadžiji a lubosći, w časach wjesela kaž tež zrudoby — zo bychu wołale Bohu k česći a wosadže k žohnowanju!
Pa.

Serbski ewangelski cyrkwinski džen

2. a 3. junija w Delnim Wujezdze

Tema: „Džiće po wšěm swěće!“

Porjad:

Sobotu, 2. junija

- 15 hodž. Zeždženje serbskich fararjow, cyrkwinskih předstejerjow atd. (Rozprawjenje a rozpominanje wšělakich cyrkwinskih prašenjow doma a po wšěm swěće.)
- 20 hodž. Přednošk ze swětłowobrazami za wšěch cyrkwinskih sobudželačerjow „Wzajomna služba w o n k a“: Misionski inspektor M o s i g z Drježdžan.

Njedzelu, 3. junija

- 8 hodž. Boža služba za młodzinu: Mis. insp. Mosig.
- 9 hodž. Němska Boža služba: Mis. insp. Mosig.
- 11 hodž. **Serbska swjedžeńska Boža služba:** Prěduje farar Černik z Wojerec. Strowja nas cyrkwinske wjednistwa.
- 14 hodž. **Hłowna a skónčna zhromadźizna.** Mis. insp. Mosig rozprawja wo „Wot Ziegenbalga hač k Manikamej“. Dale zhonimy wo tym, zo tež Serbja „džěchu po wšěm swěće do džěla swjateho misionstwa“.

Sćerpliwosć

Sćerpliwosć je najlěpši počink, kotryž so w swjatym pismje wot swjateho ducha chwali. Hdyž tež filozofjo a wučeni pohanjo ju wysoko wuzběhaju, njemóža ju před Božej wolu a pomocu stajić, dokelž njewědža ničo wěsteho w njej. Epiktet, mudry grekski po-

han, je prajil: „Čerpić a so zdalo- wać.“ Tak praja tež hebrejscy we swojej rěči:

Njewěr wšitko štož zhoniš;
Njepraj wšitko, štož wěš;
Njeciń wšitko, štož by so ći
chcylo.

Pohlad do stareje dřiwjaneje cyrkwički
w Sprjowjach w našej serbskej holi.